

Kai aš mokiny būvau, cigaretes rūkiau

Andrius GUDELIS. Kadangi sportas sveikata, todėl ir sulaukęs pensinio amžiaus rytais mankštinausi Pašešupio parke. Palakstau, su bendraamžiais apspintame treniruokliu, pasidaliname naujienomis. Prieš kelias dienas pratęsiau maršrutą nuo parko iki Profesinio rengimo centro – čia taip pat yra treniruoklių. Pataikiau per pertrauką, pro šalį traukė tūntai moksleivių, galvojau – į kitą korpusą, tačiau apsirikau. Jie šalia treniruoklių aikštelės, už transformatorinės traukė dūmą. Gal nuo kažko slėpėsi.

Kai mokiausi, o tai buvo labai seniai, ir mes mokykloje dūmindavome. Suprantama, jauni buvome, kvaili. Čia tokių neįprastai didelį būrį mačiau pirmą kartą. Matyt, cigaretės protinei veiklai naudingesnės už mankštą.

MIESTO LAIKRAŠTIS

Jūs geriausiai žinote, ką skaityti

2023 m. vasario 9 d. Nr. 3 (1802)

Dėde Bartkau, nupiešk mums vandenyną...

Vytautas ŽEMAITIS. Nepaisant skeptikų, tarp kurių buvo ir šių eilučių autorius, Marijampolės tapsmas amerikoniško Majamio atitikmeniu tapo visiškai realus.

Pradžią tam padarė mūsų mieste niekada nesilankę Kauno ir Vilniaus studentai. Kadangi jiems Marijampolės pavadinimas pasirodė per ilgas ir nuobodus tarti, jaunimas jį sutrumpino iki daugelio išsvajotojo Majamio arba Miami (angliškai). Marijampolės valdžiai patiko – juk ir ji nelabai seniai studentavo buvusioje „buliavoje“. Patiko taip, kad prieš keletą metų, kai Majamis tapo šalies (ne Amerikos) kultūros sostine, miesto vadovai „ant kultūros“ kvietė į Majemį.

Vieni tų įvykių liudytojai kalba, kad raidė „e“ atsirado siekiant originalumo, kiti – dėl lietuvių kalbos neišmanymo. Bet tai dabar nesvarbu, nes miestą apėmė Majamio manija: kavinių, vandenlenčių parko, autoklubo ir kitokio klubo pavadinimus skaitome su priedėliu Miami, valgome Miami suši ir picą, geriamo Miami kolą užkąsdami vietine rukola (lapinė daržovė).

„Turistai sako, kad gyvename lyg prabangiame kurortiniame mieste“, - savivaldybės interneto svetainėje skelbia gidė Jurgita. O kad jau prabangus, tai, anot gidės, „turistų atvyksta pilni autobusai ir net netelpa į traukinius“.

Netilpimu susirūpino net Lietuvos valdžia. Antai Susisiekimo ministerija, susitarusi su lenkais, paleido kelių dešimčių vagonų greitąjį traukinį, kuriuo mūsų šaliai Miami galima pasiekti iš Krokuvos, Varšuvos, Kauno ir net Vilniaus. Siekiant patenkinti ratuotų užsienio turistų poreikį, paspartinta „Via Baltica“ automagistralės nuo Marijampolės iki sienos su Lenkija rekonstrukcija - kelininkai dirba neskaičiuodami valandų.

Bet to, pasirodo, negana. Norinčiųjų savo akimis pamatyti stebuklus, apie kuriuos savivaldybės svetainėje pasakoja (straipsnis „Turizmas Marijampolėje...“) ne tik ponia Jurgita, bet ir Miami meras, radosi ir tolimesnėse valstybėse, kai kurios jų – kituose žemynuose.

Todėl „lyg prabangaus kurortinio miesto“ valdžia vietoje sporto arenos, turėjusios talpinti tris tūkstančių žiūrovų, statys tiek pat keleivių kas dieną galintį priimti aerouostą - Miami airport. Jam numatyta vieta laukuose tarp Vokiečių gatvės ir Mokolų mikrorajono.

Sutvarkius visus šiuos reikalus, beliks išspręsti vienintelę problemą - vandenyno, nes koks be jo Miami, kad ir Lietuvoje? Bet dėl to „lyg kurortinio miesto“ vadovai ramūs: „atvažiuos vasarą iš Amerikos dėdė Bartkus dailinti sienų, tai paprašysime jo nupiešti vandenyną. Didelį. Labai, labai didelį. Kaip visa mūsų J. Basanavičiaus aikštė“.

Viename lizde su laisvo elgesio politikais

Jurgis MAČYS. Pasirinkęs žmonos įdarbinimą mainais už perėjimą į savivaldybės tarybos socialdemokratų frakciją, buvęs „valstietis“ Vilius Krivickas panorą likti politikoje. Bet partija, į kurios glėbį prieš porą metų puolė, perbėgėlį rinkimų sąrašė nugrūdo į antrojo dešimtuko pabaigą.

Tokia dažniausia lemtis politinių prostitučių, kurios nėra kuo nors išskirtinės jų paslaugomis besinaudojančioms partijoms. Ponas Vilius nėra išskirtinis, kaip ir tokie pat keliu – dėl sutuoktinės įdarbinimo - iš „valstiečių“ frakcijos į socialdemokratų „nusiplovęs“ Karolis Dvilys. Šis gamtos mylėtojas, žiniasklaidai prieš porą metų postringavęs, kad jo politinė karjera baigta, persigalvojo ir „leido“ socialdemokratams įrašyti save rinkimų sąrašė šiek tiek aukščiau p. Viliaus.

Tačiau ir šis ne pėsčias – siekia būti kuo arčiau sąrašo viršūnės, kad, socialdemokratų sėkmės atveju, ramiai kilnotų ranką taip, kaip nurodo aukščiau stovintys draugai. Aukščiausiai, aišku, meras, ir būtent jis ištiesė Viliui pagalbos ranką - greta perbėgėlio (mes vieno lizdo paukščiai, balsuokite už abu) įsikomponavo rinkiminiame plakate, Kauno gatvėje pritvirtintame prie tvoros.

Po veideliais šūkis: „Teškime pokyčius“. Tiesiog ne rinkiminė agitacija, o politinės prostitucijos propaganda.

Gintaras Skamaročius

kandidatas į Marijampolės savivaldybės merus,
iškeltas Tautos ir teisingumo sąjungos

KIEKVIENAS YRA ŽMOGUS

G. Skamaročiaus bei Tautos ir teisingumo sąjungos komandos Marijampolės savivaldybėje programinės kryptys (santrauka)

Pagrindinis tikslas – teisingesnė ir saugesnė laimingų žmonių bendruomenė, sutelkta Marijampolės miesto, miestelių bei kaimų galios atkūrimui.

Nuosekliai dirbsime ir balsuosime:

1. Už sveikesnės asmenybės ir jos sąsajų ugdymą vaikams, tėvams ir visai šeimai, vietinei bendruomenei, tėvynei - Lietuvai.
2. Už lietuvių kalbos, kultūros ir tapatybės išsaugojimą bei stiprinimą, sūduvių centro kūrimą atgimimų Sūduvoje.
3. Už kiekvieno bendruomenės nario ir šeimų didesnę saugumą bei teisingumą, partinio protegavimo panaikinimą.
4. Už įsisenėjusių problemų sprendimų išjudinimą, įvairių požiūrių

specialistų telkimą lietuviškų bei tarptautinių investicijų pritraukimui į Marijampolės savivaldybę gyvenimo kokybės gerinimui.

5. Už savivaldos, valstybės ir privačios partnerystės telkimą stambiausių tikslų išsikėlimui ir įgyvendinimui (LEZ sklypai Igliaukoje ir Liudvinave, aplinkkelis, sporto arena, dviračių takai, Šešupės krantinė, atnaujinta ligoninė, aukštoji mokykla, savarankiškas teatras, ...).

6. Už savivaldos finansinius įdėjimus įstaigų, specialistų ir gyventojų išsaugojimui bei naujų pritraukimui, tautiečių susigrąžinimui, švietimo, socialinės ir sveikatos apsaugos, kultūros ir sporto įstaigų bei jų skyrių sustiprinimui.

7. Už gamybinių pajėgumų ir vie-

šųjų paslaugų subalansuotą išdėstymą bei aukštesnės kokybės darbo vietų kūrimą visoje savivaldybės teritorijoje.

8. Už komunalinių paslaugų kainos ir kokybės santykio sureguliovimą.

9. Už geresnę Marijampolės pasiekiamumą, darbuotojų ir gyventojų mobilumą savivaldybės viduje.

10. Už seniūnijų ir Sūduvos regiono savarankiškumo bei darnaus tarptautinio bendradarbiavimo skatinimą.

Mūsų sąrašo Nr. 14

Politinė reklama. Bus apmokėta iš Tautos ir teisingumo sąjungos (centristai, tautininkai) rinkimų sąskaitos. Užsakymo Nr. 019

Dirbti senjorus skatina ir gyvenimo įprasminimas

Daiva SELICKAITĖ. Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijos užsakymu atlikta reprezentatyvi gyventojų nuomonės apklausa atskleidė, kad dirbti išėję į pensiją planuoja 33 proc., gyventojų, 34 proc. dar nėra apsisprendę, o likę 33 proc. dirbti neplanuoja.

Pagrindinė priežastis, dėl kurios planuojama dirbti, yra nepakankamas senatvės pensijos dydis. Remiantis naujausiais viešai skelbiamais „Sodros“ duomenimis, vidutinė senatvės pensija 2022 m. trečiąjį ketvirtį siekė 483,67 Eur.

52 proc. gyventojų planuoja dirbti ilgiau dėl to, kad senatvės pensijos jiems nepakaks pragyventi. Daugiau kaip trečdalis (36 proc.) įsitikinę, kad senatvės pensijos pakaks patenkinti tik bazinius poreikius, o norint gyventi orų, įprastą gyvenimą reikia papildomų pajamų. 39 proc. apklaustųjų norėtų dirbti, nes darbas, jų manymu, suteikia gyvenimui prasmę.

„Dauguma vyresnio amžiaus žmonių darbo rinkoje likti ilgiau planuoja ne iš gero gyvenimo. Toliau dirbti dažniau ketina vyriausi, kuriems pensinis

amžius nebetoli, bei didesnes pajamas šiuo metu gaunantys žmonės, kurių senatvės pensija nuo dabartinio atlyginimo skirsis labiausiai. Mažai uždirbančiųjų pensija nuo dabartinių pajamų smarkiai nesiskirs, tačiau uždirbantieji vidutinį ir didesnį atlyginimą gaus kur kas mažesnę senatvės pensiją nei tikisi. Kad darbuotis „iš reikalo“ tektų mažiau, gyventojai turi būti sukaupe senatvei papildomų lėšų. Tam būtina didinti finansinį gyventojų švietimą ir taikyti priemones, kurios skatina žmones kaupti savarankiškai“, – kalba Giedrius Rimša, Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijos prezidentas.

Pasak jo, papildomai sukaupti lėšų senatvei galima pasirenkant investicinį arba kaupiamąjį gyvybės draudimą. Šios gyvybės draudimo rūšys yra skirtos ne tik apsidrausti nuo rizikų, bet ir sukaupti pinigų. Išėjus į pensiją papildomai sukauptos lėšos leistų socialiai ir turiningiau gyventi bei patenkinti svarbius poreikius, kuriems nepakaks periodiškai gaunamų įmokų iš I ir II pensijų pakopų.

Išskirtinis pasiūlymas „Tele2“ klientams: operatorius pasirūpins apsauga internete be papildomų veiksmų

Nuo šiol mobiliojo ryšio operatorius „Tele2“ rūpinasi ne tik ryšiu, bet ir klientų apsauga internete – naujasis įrankis padės užtikrinti saugumą naršant ir tarnaus kaip tėvų kontrolės bei turinio filtravimo priemonė. Pirmus 2 mėnesius klientams ši paslauga bus nemokama, o praėjus šiam laikotarpiui, saugumo produktas kainuos vos 1,49 Eur/mėn.

„Papildomas apsaugos lygis virtualioje erdvėje reikalingas visiems – tiek verslui, tiek ir privatiems klientams, naršantiems internete, ar siekiantiems užtikrinti atžalų saugumą. Naujoji saugumo paslauga tai leidžia padaryti labai paprastai, nes nereikia atlikti jokių papildomų veiksmų, kad įrenginiuose turėtumėte apsaugą nuo kenkėjiškų svetainių ar nelegalaus turinio“, – teigia „Tele2“ generalinis direktorius Baltijos šaliams Petras Masiulis.

Paslaugą išbandyti galima nemokamai

Pasak D. Drakicko, ši paslauga automatiškai pradės veikti visiems naujas sutartis sudarantiems ar jas pratęsiantiems klientams. Įrankį taip pat aktyvuoti galima ir savitarnos svetainėje, paskambinus į klientų aptarnavimo centrą ar apsilankius „Tele2“ salone.

Jo teigimu, visi klientai, užsisakę paslaugą pirmą kartą, galės 2 mėnesius ja naudotis nemokamai, o praėjus šiam laikotarpiui, saugumo produktas kainuos 1,49 Eur/mėn. Likus savaitei iki nemokamo išbandymo pabaigos, vartotojai apie tai bus informuojami ir galės pasirinkti, ar nori pasilikti paslaugą.

„Paslauga gali tapti paprastesniu ir labiau prieinamu saugumo įrankiu ne tik privatiems klientams, bet ir verslams, kurie neturi galimybės samdyti saugumo specialistų. Įrankis veikia tinklo lygmenyje, tad jam nereikia papildomos įrangos ar konfigūra-

vimo. Interneto apsaugos paslauga veikia ir užsienyje, naudojant tarptinklinį ryšį per mobiliuosius duomenis, prisijungus prie bet kokio operatoriaus“, – akcentuoja jis.

Blokuoja neleistinas svetaines

Operatoriaus pristatytas interneto apsaugos produktas yra sukurtas kartu su didele patirtimi šioje srityje turinčia bendrove „Whalebone“, kuri teikia saugumo įrankius telekomunikacijų bendrovėms užsienio šalyse. Anot „Tele2“ produkto vadybininko Donato Drakicko, „Tele2“ tinkle integruota paslauga ne tik geba apsaugoti įrenginius naršant naršyklėje, bet ir aptinka bet kokį aplikacijų ar programinės įrangos siunčiamą kenkėjišką srautą.

„Interneto apsauga veikia tik saugiam „Tele2“ tinkle, todėl prisijungus prie belaidžio tinklo, paslauga neveiks. Jeigu naudojate „Laisvo interneto“ planą ir užsisakėte šią apsaugą, belaidžio tinklo paslauga veiks pagal „Laisvo interneto“ nustatymus. Jeigu su svetaine viskas gerai, puslapis yra užkraunamas ir vartotojas gali juo naudotis, tačiau jei aptinkamas užkrėstas tinklalapis, įrankis iškart užblokuoja prieigą ir perspėja vartotoją. Paslauga identifikuoja ir netikras el. parduotuves ar suklastotus el. bankininkystės puslapius, kuriose programišiai bando pasiekti jūsų jautrią informaciją, kaip slaptažodžiai ar mokėjimo kortelės duomenys“, – aiškina jis.

ATMUŠK VIRUSUS IR SUKČIUS

Interneto apsauga

2 MĖN. NEMOKAMI

Informuoja apie incidentus

Anot eksperto, interneto apsaugos įrankiu galima blokuoti operatoriaus sudarytas svetainių kategorijas arba kurti atskirus blokavimo sąrašus patiems. D. Drakickas pasakoja, kad numatyti kategorijų filtrai pagal svetainės turinį nustato, kokie puslapiai bus nepasiekiami, pavyzdžiui, turinys suaugusiems, pramogos, nusikaltimai ar net reklamų srauto ribojimas. Jo teigimu, pasirinkus reikiamas kategorijas, tėvai gali būti ramūs, kad jų vaikai pamokų metu ar

kitu nustatytu laiku negalės naudotis socialiniais tinklais.

„Vartotojai turi galimybę koreguoti kategorijas, pridėti ar išimti norimas svetaines, kad paslauga veiktų pagal visus jų poreikius. Išsamią informaciją apie visus saugumo incidentus galima stebėti savitarnos svetainėje, čia taip pat galima užsisakyti SMS žinutėmis siunčiamus pranešimus apie incidentus bei savaitines ar mėnesines ataskaitas el. paštu“, – paslaugos galimybes aptaria jis.

Šūkais Marijampolės gyventojų skaičiaus nepadidinsi

Jonas BIELIAUSKAS, savivaldybės tarybos narys, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidatas į savivaldybės tarybą

Praejusią savaitę vykusiam savivaldybės tarybos posėdyje socialdemokratų balsais atmetas mano teiktas sprendimo projektas dėl kūdikio kraitelio įvedimo. Pirmą kartą apie jį išgirdau prieš ketverius metus Kazlų Rūdoje, kai čia su TS-LKD frakcijos kolegomis atvykome dalintis patirtimi. Tuo metu kūdikio kraitelį naujagimio tėvams dovanodavo tik septynios savivaldybės. Pasidomėjęs plačiau sužinojau, kad, pavyzdžiui, Suomijoje nuo 1949 metų galioja įstatymas kraitelius dovanoti visoms be išimties gimdyvėms, nesvarbu, kokia jų materialinė padėtis. Ši tradicija gimė siekiant spręsti mažėjančio gimstamumo problemą.

Kadangi ji aktuali ir mūsų kraštui, 2019 metais pasiūliau dovanoti kraitelį kiekvieno Marijampolės savivaldybės naujagimio tėvams. Buvau ką tik „iškeptas“ savivaldybės tarybos narys, tikėjau mero socialdemokrato Povilo Isodos pažadais, kad valdantieji pritar geroms opozicijos idėjoms. Pasirodo, buvau naivus, socdemai iniciatyvos nepalaikė. Tas pats pasikartojo 2020 m., 2021 m., 2022 m. ir 2023 m.

Per tą laiką kūdikio kraitelio teikimo tradiciją įsivedė daugelis Lietuvos savivaldybių įskaitant Marijampolės kaimynines: Vilkaiviškio, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Alytaus rajono. Turint omenyje, kad mūsų savivaldybės biudžetas šiemet yra 84 milijonai eurų, o poreikis kūdikio kraiteliui – tik 150 tūkstančių, akivaizdu, kad esmė ne piniguose – socdemams tiesiog organiškai nepriimtini opozicijos siūlymai. Tai valdantieji demonstruoja nuolat.

Patys socialdemokratai tesugeba skelbti šūkius, pavyzdžiui, „Marijampolė daro 230“, taip esą skatindami gyventojus susilaukti vaikų, kad šiemet miesto gimtadienį švenčiančiųjų naujagimių būtų daugiau nei pernai. Bet šūkais savivaldybės gyventojų skaičiaus nepadidinsi.

Tuo tarpu kūdikio kraitelio įvedimas būtų nuoširdus mažylio pasveikinimas ir padėka jo tėvams bei šiltas padaršinimas likti Marijampolėje ar grįžti į savivaldybę.

Nėra vieno paprasto recepto, kaip padaryti, kad Marijampolėje gausėtų jaunų šeimų, didėtų gimstamumas. Juo labiau neteigiu, kad šią problemą išspręstų kūdikio kraitelis. Jis būtų tik dalis visumos tam skirtų priemonių. Viena jų – ikimokyklinio amžiaus vaikų (maždaug 3-5 metų) užimtumas.

Pastaraisiais metais Marijampolėje atsiradę / atsinaujino ne viena žaidimų ir švenčių erdvė. Tačiau dauguma jų skirta rengti gimtadienius, didesnius susibūrimus. Eilinė šeima su mažamečiu vaiku negali ateiti bet kada tiesiog pažaisti. Tam iš esmės yra du pasirinkimai – nudėvėta žaidimų erdvė „Maximos“ II aukšte arba ypatingasis Pojūčių namas, kuriame vėl gi – šeimoms skiriamos tik kelios dienos per mėnesį ir tik tam tikromis valandomis.

Kur su vaiku nueiti papramogauti savaitgalį? Jei atžalos per mažos kino teatrui ir nevalgo „McDonalde“ – tokių vietų nelabai ir surasi.

Labai trūksta sporto užsiėmimų mamoms su vaikais. Kaip ir besilaukiančioms. Kažkada kažkas organizavo, bet viskas nutrūko per karantiną. Ar atsinaujino? Na, nebent pavienėmis grupėmis, bet apie tai nėra informacijos. Vietų, kur pasportuoti ir aktyviai praleisti laiką su mažamečiais, ypač tamsiuoju šaltuoju metų laiku – nėra.

Manau, šeimoms praverstų sporto bei laisvalaikio erdvė su vaikų kavinėmis, žaidimų erdvėmis. Vaikų SPA ir kineziterapija, masažai puikiai tiktų ne tik ligoniukams, bet ir pra-

mogoms. Mankštelės vaikams Marijampolės ligoninės raidos centre veda vos keli specialistai, eilės didžiulės. Baseino mažiausiems nėra, mamos vaikus veža į Kauną, moka po 50 eurų už vizitą. Kodėl Marijampolė negali būti šių paslaugų centras? Neabejotinai suvažiuotų lankytojų iš aplinkinių rajonų. Tai brangu, bet juk įmanoma. Jei norite pamatyti mano piešiamo centro pavyzdį, nuvykite į Tauragės bendruomenių namus, kuriuose lankiausi prieš pora metų.

Vaikų teatro neturime, darželiai organizuoja spektaklius, bet kodėl jie patiems mažiausiems nevyksta savaitgaliais, kad ir tėvai, ir vaikai drauge pasidžiaugtų. Tam nereikia Kultūros centro erdvių, bet jei turėtume laisvalaikio zoną, tai būtų saviraiškos vieta ir pradedantiesiems aktoriams.

Savivaldybė šių metų išvakarėse gyrėsi, kad prie eglės bus Kalėdų senis. Na, gal ir buvo vieną savaitgalį. Bet kiekėjome su vaikais (jų mūsų šeimoje keturi, vyriausiajam 10 metų), niekada nesutikome. Net per Kalėdas. Kino teatre 2021 m. buvo Kalėdų senis, šiemet ne. Kodėl?

Paversti miestą patraukliu jaunoms šeimoms Marijampolės valdžiai trukdo kitų nuomonės ignoravimas, lyderystės stoka. Tokios, kokios, pavyzdžiui, prieš keliolika metų ėmėsi su Marijampolės besigiminiuojančio Suvalkų miesto vadovai. Investuotojų prekybos centrui „Suvalki Plaza“, kurį pamėgė ir marijampoliečiai, jie ieškojo tarp užsienyje pasklidusių buvusių miesto gyventojų. Ir rado turtingų, jaučiančių sentimentų gimtiesiems Suvalkams bei, žinoma, išvelgusių investicijų naudą.

Nebejoju, pasaulyje yra ir turtingų buvusių

marijampoliečių, kurie investuotų į verslo projektus Marijampolėje. Tačiau tokių žmonių nerasi neiškišdamas nosies iš Marijampolės – tai būdinga valdantiesiems, reikia intensyviai ieškoti, o radus „atsivesti už rankos“ į Marijampolę bei argumentuotai aiškinti, kaip tai bus naudinga ir investuotojui, ir miestui.

Svarbiausias dalykas jaunai šeimai sprendžiant, kurį miestą rinktis, yra gyvenamasis būstas. Jo Marijampolėje labai trūksta. Ir vėlgi – kas, jei ne savivaldybė, turi imtis iniciatyvos spręsti šią problemą? Šalyje yra užtektinai įmonių, galinčių pastatyti daugiabučių Marijampolėje, tačiau jos nežino, ar miestui reikia. O iš kur žinoti, jei savivaldybė apie tai neinformuoja, neprašo „atvažiuokite, pasižiūrėkite, išsianalizuosite, per kiek laiko buvo parduoti butai paskutiniuose statytuose daugiabučiuose“. Gal tada naujos statybos būtų nereikėtų ieškoti dieną su žiburiu, nes nuosavą namą jaunam žmogui statytis sudėtinga, ilgai trunka.

Valdančiųjų socialdemokratų vangumas jaučiamas ir dėl investicijų į Marijampolės laisvąją ekonominę zoną. Kol kas čia veikia vienintelė prieš penketą metų atidaryta Danijos kapitalo įmonė, kuri neaišku ar tesės pažadus plėstis. Dar žinome, kad viena įmonė planuoja investicijas, tačiau apie kitus investuotojus tik kalbos, nieko konkretaus. O juk kiekviena nauja įmonė tai didesnė konkurencija, skatinanti darbavimą, be kita ko, didinti atlyginimus. Šie, savo ruožtu irgi reikšmingas veiksnys, dėl kurio jauniems žmonėms Marijampolė tampa patrauklesnė gyventi ir dirbti.

„Kūdikio kraiteliu mano šeima jau nesinaudos, tačiau pramogų Marijampolėje norime“, – sako J. Bieliauskas

Nuotrauka iš J. Bieliausko šeimos archyvo

Politinė reklama. Bus apmokėta iš TS-LKD politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 018

Šiuolaikinis miestas: laisvas, drąsus, kūrybingas

Vilniuje, šiemet mininčiame savo 700-ąsias metines, vyko tarptautinė konferencija, kurioje Europos miestų merai, ekspertai dalijosi patirtimi, diskutavo apie miestų ateitį, plėtrą, kokios įtakos jai turės klimato kaita, švietimas, kiti veiksniai, rašoma pranešime spaudoai.

„Šiuolaikinis perspektyvus miestas privalo alsuoti laisvės dvasia, būti drąsus, kūrybingas, inovatyvus ir nebijoti mokytis iš kitų“, – atidarydamas konferenciją kalbėjo Vilniaus meras Remigijus Šimašius. Tarp kitų sostinės pasiekimų jis paminėjo projektą „Vilnius yra Mokykla“, kuris laimėjo buvusio Niujorko mero Michaelo Bloombergo miestų iššūkį.

„Šiuo projektu siekiame išspręsti Vakarų pasaulio problemą – išlaisvinti mokyklas iš pasenusio, XIX amžiaus mokymosi formato. Mūsų nuomone, mokykla nėra pastatas, mokykla – tai mokymasis kartu. Dėl to siekiame, kad 10 proc. Vilniaus pamokų vyktų ne klasėse, o miesto erdvėse – tam sukūrėme platformą, kurioje mokytojai gali rasti idėjų tokioms pamokoms“, – sakė R. Šimašius.

Talino ir Podgoricos atstovai didžiausios vienomis žaliausių Europos sostinių. Talino meras Mihhailas Kolvartas pasakojo, kad prie sėkmės prisidėjo tai, kad nuo 2013 m. visas miesto viešasis transportas yra nemokamas. Daug pastangų Estijos sostinė skiria ir žalesnei miestiečių šilumos energijai. Pa-

vyzdžiui, Talino planuose – nuotekų ir jūros vandens generuojama šilumos energija, kuri padėtų mažinti priklausomybę nuo dujų.

Juodkalnijos sostinės merų patarėjų grupės vadovas Nikola Mitrovičius teigė, kad Podgorica sugebėjo sumažinti autotransporto srautus net 18 proc. Tam pasitarnavo ženkliai išplėsti žaliųjų erdvių plotai, modernizuotas dviračių takų tinklas, miestiečiams teikiamos subsidijos įsigyti dviračių ir el. paspirtukų.

Abiejų sostinių atstovai pabrėžė, kad šalia konkrečių priemonių didinant miesto tvarumą itin svarbi ilgalaikė vizija ir miesto vadovybės pasiryžimas keisti miestiečių požiūrį į aplinkosaugą.

Islandijos sostinės **Reikjaviko** meras Daguras B. Eggertssonas pasidalino sėkminga paauglių žalingų įpročių prevencijos programa. Dar prieš maždaug dvidešimt metų miestas pirmavo Europoje pagal paauglių alkoholio, tabako ir narkotinių medžiagų vartojimą – dabar šis rodiklis yra žemiausias tarp Europos sostinių.

Kurdamas ilgalaikę prevencijos programą, Reikjavikas rėmėsi išsamiais duomenimis apie paauglių būseną ir elgseną, į programą įtraukė tėvus, mokyklas, nevyriausybinės organizacijas.

Taip pat daug investavo į sporto mokyklas, būrelius, sukūrė paprastą vaikų užklasinių veiklų finansavimo modelį, o tėvus ragino bendrauti su vaikais. Dabar šiuo vadinamuoju Reikjaviko modeliu vadovaujasi daugybė pasaulio miestų.

DARBO PARTIJA
Sąrašo Nr. 8

VAIDA GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ
KANDIDATĖ
Į MARIJAMPOLĖS
SAVIVALDYBĖS MERUS

Nr. 1

KANDIDATAI Į MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS TARYBĄ

3 Vaida Balniuvienė	4 Zivile Neimonaite-Bycenkova	5 Darius Martinkevičius	6 Airinga Kajokiene	7 Danute Bartninkiene	8 Valdas Bakierskis	9 Zaneta Stankeviciene	10 Giedrius Zubrickas
11 Birute Kaminickiene	12 Vytautas Gelažis	13 Aiste Bingelienė	14 Gintas Pajajus	15 Ieva Mačyte-Pojajute	16 Martinas Myru	17 Kristina Lukoseviciene	18 Jolita Pečkaitiene
19 Živilė Matulienė	20 Vytautas Kaukas	21 Gerda Kurtinaitė	22 Inesa Mačyte-Botyrienė	23 Liveta Samsanovičiūtė	24 Gintarė Juškevičiūtė		
25 Domantė Iereskevičiūtė	26 Sigita Šiupienė	27 Sandra Zubrickaitė	28 Lina Lelėtienė	29 Jurgita Rutkauskaitė	30 Saulius Juškevičius		

Politinė reklama. Bus apmokėta iš Darbo partijos Marijampolės politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 021

Prisimenant Steigiamojo Seimo narį

Arūnas KAPSEVIČIUS. Sausio 21 dieną minėjome Steigiamojo seimo nario Abraomo Dovo Popelio šimtąsias mirties metines.

A. D. Popelis gimė 1865 m. kovą Kvetkų kaime Rokiškio apskrityje. Mokėsi Biržų, Eišiškių ir Kauno ješivose (judaizmo dvasinėse seminarijose), 1897 m. išrinktas Onušio rabinu.

Prasidėjus I Pasauliniam karui su šeima persikėlė į Marijampolę ir 1916 m. tapo Marijampolės rabinu. Iš archyvinių duomenų žinome, kad rabinas buvo vedęs: žmona Rakhilė, dukros Khena, Rivkė ir sūnus Aronas. Vaikai dalyvavo mūsų miesto visuomeninių organizacijų veikloje. Matyt, tėvo pavyzdžiu, kuris po karo išrinktas Lietuvos rabinų sąjungos valdybos nariu ir į Marijampolės žydų bendruomenės tarybą, o 1920 m. Lietuvos žydų atstovų suvažiavime buvo prezidiumo narys.

A. D. Popelis kandidavo į Lietuvos steigiamąjį Seimą Marijampolės I rinkiminėje apylinkėje ir čia buvo išrinktas (į Seimą iš viso pateko septyni žydai). Seime dirbo nuo 1920 m. gegužės 15 d. iki 1922 m. lapkričio 13 dienos, priklausė Žydų frakcijai ir dalyvavo Krašto atstatymo komisijos veikloje.

1922 metų Lietuvos Valstybės Konstitucija buvo priimta Krikščionių demokratų bloko ir Žydų frakcijos narių balsais. Vienas iš A. D. Popelio siūlymų Seimui

A. D. Popelis

buvo panaikinti mirties bausmę.

Grįžęs į Marijampolę susirgo vėžiu ir 1923 m. sausio 21 dieną mirė. Palaidotas Marijampolės žydų kapinėse, tačiau kol kas nepavyko nustatyti: senosiose Šaulių gatvėje ar naujosiose dabartinėje Vokiečių gatvėje.

Dukra Rivkė Popelaitė 1928 m. gavo užsienio pasą ir emigravo, o praėjusių metų rudenį Marijampolėje apsilankė A. D. Popelio anūkė.

Rabinas Abraomas Dovas Popelis, kaip ir kiti Steigiamojo Seimo nariai, pradėdamas darbą parlamente paliko žinutę ateities kartoms. Jis pacitavo Toros eilutę: „Ant trijų dalykų laikosi pasaulis - tiesos, teisingumo ir taikos“.

Nemokamas vitaminų ir mikroelementų tyrimas Marijampolės „Eurovaistinėje“: spėjo išbandyti ir dainininkė Irūna Puzaraitė-Čeponienė

Vaistinė – tai gali būti vieta, kur žmonės ne tik užsuka įsigyti vaistų ar maistų papildų, bet ir gali pasikonsultuoti su vaistininkais bei netgi pasidaryti sveikatos tyrimus. Ne išimtis ir Marijampolė, kurios gyventojai „Eurovaistinėse“ turi galimybę išbandyti nemokamą vitaminų ir mikroelementų tyrimą. Viena pirmųjų jį išbandė dainininkė Irūna Puzaraitė-Čeponienė.

Kaip atliekamas šis tyrimas?

Vitaminų balanso palaikymas yra labai svarbus norint palaikyti gerą sveikatą ir savijautą, pasakoja Marijampolės „Eurovaistinės“ vaistininkė Toma Gečienė. Anot jos, pirmu žingsniu geresnės sveikatos link gali tapti vitaminų ir mikroelementų tyrimas.

„Šio tyrimo metu įvertinama, ar žmogui netrūksta tokių vitaminų ir mikroelementų kaip biotinas, vitaminas C, magnis, cinkas, selenas, vitaminas E, folio rūgštis bei vieni svarbiausių B grupės vitaminų – B1, B2 ir B6. Tokį tyrimą itin paprasta pasidaryti mūsų vaistinėse, kadangi jis atliekamas neinvaziniu būdu, o rezultatus gaunate iš karto“, – pasakoja T. Gečienė.

Svarbiausia nieko nelaukti ir taisyti problemą

Dainininkė Irūna Puzaraitė-Čeponienė neslepia, kad sveikata jai be galo svarbi, dėl to ji niekuomet neignoruoja atsiradusių nepageidaujamų simptomų ir negaili laiko sveikatos tyrimams.

„Rūpestis savo sveikata padeda sukontroliuoti dažniausiai pasireiškiančius nepageidaujamus simptomus. Kadangi darbe patiriu išties nemažai streso ir įtampos, žinau, kad dažniausiai dėl to nukenčia mano nervų sistema, o kartais gali paūmėti ir skydliaukės problemos ar žemo hemoglobino kiekio

kraujyje paskatintas nuolatinis nuovargis. Visgi tyrimų metu išaiškinus šias silpnąsias vietas, galima sukontroliuoti savo savijautą. Svarbiausia nieko nelaukti ir taisyti problemą“, – pasakoja dainininkė.

Dainininkės patirtis atliekant tyrimą

Nors dainininkė nėra iš tų žmonių, kurie bijotų kraujo ėmimo su adata, ji buvo maloniai nustebinta, jog vitaminų ir mikroelementų tyrimas yra atliekamas neinvaziniu būdu.

„Tikiu, kad kai žmonėms, patiriant papildomą stresą imant kraują, šis tyrimas galėtų būti gera pradžia artimiausios susipažįstant su savo sveikata. Mano atveju, tyrimo rezultatai išties atitiko simptomus, kuriuos jaučiu dėl B grupės vitaminų trūkumo – tai bendras nuovargis bei nusilpusi nervų sistema. O po tyrimo sulaukiau ir vaistininkės patarimų, kaip greičiau susigrąžinti energiją ir gerą savijautą“, – sako I. Puzaraitė-Čeponienė.

„Eurovaistinės“ vaistininkė priduria, kad energijos trūkumas ir nusilpusi nervų sistema dažnai gali signalizuoti apie ne tik B grupės, bet ir vitamino C bei magnio trūkumą. O prieš pradėdant vartoti šiuos vitaminus, ji rekomenduoja įsitikinti, ar tikrai jie yra pagrindinė suprastėjusios savijautos priežastis. Lengviausia tai padaryti – užsiregistruoti nemokamam vitaminų ir mikroelementų tyrimui.

Kaip užsiregistruoti nemokamam tyrimui Marijampolėje?

Registruotis vitaminų ir mikroelementų tyrimui galima paskambinus nemokama

linija 8 800 50005 arba apsilankius tyrimus atliekančiose Marijampolės „Eurovaistinėse“:

- Gedimino g. 23,
- V. Kudirkos g. 3 (Maxima XXX),
- Vilkaviškio g. 72A-2.

Stipri šeima – stipri savivalda!

Balsuokite už Krikščionių sąjungos sąrašą Nr. 4

Jonas KULAKAUSKAS. „Kas gera šeimai, tas gera ir savivaldybei“, - akcentuoja Krikščionių sąjungos kandidatas į Marijampolės mero pareigas Gediminas Akelaitis ir šios sąjungos sąrašė antruoju tarp kandidatų į savivaldybės tarybą išrašytas Lietuvos šeimų sąjungos pirmininkas Raimondas Grinevičius. Šios organizacijos rinkimuose dalyvauja vienu – Krikščionių sąjungos sąrašiu, nes sutampa jų moralinės nuostatos ir krikščioniškosios vertybės, visų pirma, akcentuojant, kad šeima yra valstybės pagrindas, o vaikai - giminės tęstinumo ir tautos išlikimo pagrindas.

Pirmoji savivaldybė be LGBT ideologijos

Todėl pirmasis veiksmas, kurio po prievartos imsis į savivaldybės tarybą išrinkti Krikščionių sąjungos atstovai, bus inicijuoti savivaldybės tarybos deklaracija „Marijampolės savivaldybė be gender ir LGBT ideologijos“. Jau parengtame tarybos sprendimo projekte, kurį rodo R. Grinevičius, be kita ko, dėstoma, kad taryba prieštarauja LGBT bendruomenių, kai kurių pareigūnų vykdomam homoseksualizmo ir seksualinio auklėjimo skatinimui, nes tai pavojinga ne tik mokykloms, šeimoms, bet ir mūsų tautos ateičiai. Deklaracijoje visos savivaldybės raginamos ryžtingai stabdyti homoseksualiųjų bendruomenių reikalavimus sutapatinti jų santykius su normalia šeima.

„Todėl visomis išgalėmis palaikysime mokytojus, kovojančius su genderizmo propaganda, puoselėjančius tradicinę šeimą, kitas krikščioniškas vertybes ir diegiančias jas moksleiviams“, - pabrėžia G. Akelaitis.

Neįgali Šeimos komisija

Toliau kalba pasisuka apie Marijampolės savivaldybės Šeimos komisiją, kuri mero potvarkiu. sudaroma ir tvirtinama visai tarybos kadencijai. Ši institucija turėtų padėti įgyvendinti savivaldybės funkcijas kuriant šeimai palankią aplinką. „Pagal Šeimos stiprinimo įstatymą, komisijoje turi būti ne mažiau kaip pusė visuomeninių organizacijų atstovų, bet Marijampolės komisijoje jų tik trys iš keturiolikos. Visi kiti yra savivaldybės tarybos nariai, administracijos valdininkai, kurių tiesioginė pareiga rūpintis šeimų gerove - jie už tai gauna atlyginimą. Tačiau daugiau visuomenininkų komisija neišleisdžia - aš tai patyriau savo kailiu“, - atskleidžia R. Grinevičius.

Jis pastebi, kad komisija renkasi tik kartą per ketvirtį. „Tai irgi prisideda prie jos neįgalumo. Juk savivaldybės taryba posėdžiauja kiekvieną mėnesį, neretai svarsto su šeimomis susijusius švietimo, socialinius ir kitus klausimus. Komisija turėtų su jais susipažinti, įvertinti atitikimą bendruomenės poreikiams, informuoti tarybą apie pastebėtus sprendimų projektų trūkumus, siūlyti, kaip juos pašalinti“, - kalba Lietuvos Šeimų sąjungos vadovas.

Abu pašnekovai teigė pasirūpinsią, kad po rinkimų komisija atitiktų įstatymo nuostatas, būtų pervadinta į Šeimos tarybą ir imtųsi realios veiklos, o ne ją imituotų, kaip kad dabar.

Keleivius vežtų nemokamai

Dar vienas aktualus klausimas, kurio neatidėliotinai imsis į tarybą deleguoti Krikščionių sąjungos atstovai, susijęs su Marijampolės autobusų parku. G. Akelaitis prisimena nesena istorija, kai ši transporto įmonė, priklausanti savivaldybei, už kelis šimtus tūkstančių eurų išpirkė iš privačios bendrovės UAB „Marijampolės butų ūkis“ akcijas. Iki šiol neaišku, kodėl, nes savivaldybės taryba apie tai nebuvo informuota.

Anot R. Grinevičiaus, kuris yra ir autotransporto įmonės vadovas, UAB „Marijampolės autobusų parkas“ tiesiog tunka šeriamas savivaldybės. Ji, visų pirma, iš miesto ir priemiesčių maršrutų aptarnavimo pašalina visus savo bendrovės konkurentus - privačias įmones ir dengia išpūstus nuostolius, kuriuos šiuose maršrutuose patiria Autobusų parkas.

UAB „Marijampolės autobusų parkas“ tiesiog tunka šeriamas savivaldybės.

Nuostolius kompensuoja visos savivaldybės, tačiau Marijampolė išsiskiria tuo, kad jos taryba nepatvirtino Susisiekimo ministro įsakyme nurodytos leistinos vieno kilometro savikainos, nuo kurios esmėne dalimi priklauso kompensacija, taip pat leistino rentabilumo koeficiento. Skaičiuojant nuostolius viršyti savikainos neleidžia įstatymai.

Kadangi mūsų taryba savikainos nepatvirtino, Autobuso parkui kompensuojama tiek, kiek jo vadovai paprašo. O kad nuostolius siekiama didinti piktybiškai, matoma aki-vaizdžiai: prikurta neefektyvių maršrutų, jie

G. Akelaičio (kairėje) ir R. Grinevičiaus vadovaujamas organizacijos suvienijo krikščioniškosios vertybės

vienas kitą dubliuoja, reisų skaičius padidintas, nors autobusuose sėdi 3-5 keleiviai.

„Savivaldybės administracija viešai pareiškė, kad pernai iki rugsėjo jos kompensacijos sudarė virš 400 tūkstančių eurų. Atlikę skaičiavimus nustatėme, kad kompensuojant, tai yra mokant vežėjui po 0,90 euro už nuvažiuotą kilometrą ir visus keleivius miesto bei priemiesčio maršrutais vežant nemokamai, savivaldybės išlaidos per tą patį laiką būtų tokios pačios, o gal ir mažesnės. Tai rodo pavyzdys šią praktiką taikančių savivaldybių“, - akcentuoja R. Grinevičius.

Krikščionių sąjungos programoje numatyta skubiai patvirtinti leistiną kilometro savikainą, rentabilumo koeficientą bei, pateikus tarybai atliktas skaičiuotes, kelti klausimą dėl nemokamo keleivių vežimo miesto ir priemiesčio maršrutais; nedelsiant nutraukti sutartį su Autobusų parku ir inicijuoti konkursus aptarnauti miesto ir priemiesčio maršrutus. Laimėtojai bus atrenkami pagal mažiausią pasiūlytą 1 km kainą.

„Būtina atskirti Autobusų parką nuo dabar jam priklausiančios stoties, nes, pavyzdžiui, UAB „Marijampolės autobusų parkas“ pradėjus dirbti nuostolingai ar dirbtinai inicijavus bendrovės bankrotą, būtų skubama ją parduoti, taip atimant iš savivaldybės strateginį objektą Autobusų stotį, kuri, daug neįdėdama, gauna pelną iš atvykstančių autobusų mokesčio, siuntų, patalpų nuomos“, - aiškina R. Grinevičius.

Savivaldybė gali. Reikia tik noro

Pašnekovai taip pat kalbėjo apie miesto centre vaizdą dargantį „bobturgį“ V. Kudirkos gatvėje. Čia akis bado maisto produktams plauti skirtos kriauklės, išlikusios dar nuo sovietmečio, griūvančios sienos, palijus skęstančios prekybos vietos...

„Jeigu savivaldybė priverčia privačių sklypų savininkus nusipjauti žolę, tai ji gali imtis priemonių ir dėl turgaus. Pavyzdžiui, atleisti savininką keliems metams nuo mokesčių, kurie yra savivaldybės kompetencijoje, kad jis sutvarkytų pastatus, teritoriją“, - kalba R. Grinevičius, primindamas, kaip gražiai rekonstruotas Degučių turgus, nors jo būklė buvo nepalyginamai geresnė nei „bobturgio“.

Kolegai pritaria G. Akelaitis: „Jeigu nepadėtų atleidimas nuo mokesčių, reiktų kreiptis į atitinkamas institucijas, kad uždraustų ūkinę veiklą Kultūros paveldo objekte - toks yra pagrindinis turgaus pastatas. Kai savininkas nebegaus pajamų iš nuomos, nori nenori turės susitvarkyti“.

Krikščionių sąjungos kandidatas į mero pareigas taip pat sieks įgyvendinti jau gerą dešimtmetį neišjudinamą apleisto ligoninės korpuso reikalą. Kad ji rekonstruotų čia persikeltų konsultacinę polikliniką, būtų didinamos aktyvaus gydymo, diagnostikos reabilitacijos apimtys.

Politinė reklama. Bus apmokėta iš Krikščionių sąjungos politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 020

Siena ir jos šviesioji pusė

Agnė ČIŽINAUSKAITĖ. Anot pasakos, gyveno ragana trobelėje ant vištos kojėlės. Trobelė - be langų, durų. Jos atsiranda tik raganai ištarus burtažodį, kuriame yra žodžiai „atsisuk priekiu“.

Prisiminiau šią pasaką Gedimino gatvėje. Kažkuria dieną, važiuodama link centro, priešais sankryžą su Žemaitės gatve stabtelėjau pamačiusi juodą sieną. Supratau ją atsiradus neseniai, nes čia važinėju dažnai. Išlipau iš automobilio apžiūrėti, kas užstoja vaizdą į keletą šioje vietoje veikiančių simpatišku

parduotuvių. Apėjusi sieną iš kitos pusės supratau, kad tai konteineriniai prekybos paviljonai su langais ir durimis.

Įdomu, ar savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjas Arvydas Bekeris žino burtažodį, kurį ištarus nuo Prienų pusės į Marijampolę atvažiuojančius miesto svečius pasitiktų ne tamsi siena, o šviesios (vakarais šviečiančios) prekybos paviljonų vitrinos? Jeigu, žinoma, toks „atsisuk priekiu“ nesugriautų miesto architektūrinės koncepcijos.

Ant konteinerių sienos sukabinti oro kondicionieriai, dėl kurių įrengimo daugiabučių gyventojai turi įveikti nemažai biurokratinių kliūčių. Esą tam, kad šie aparatai negandintų vaizdo. Čia kondicionieriai vaizdą, matyt, puošia...

Toks pat konteineris, „atsisukęs“ priekiu į Žemaitės gatvę

A. Čižinauskaitės nuotraukos

Šiuolaikiniai vaikai:

- Mama, ar galiu išeiti?

- Tau jau 40 metų, išeik ir negrįžk.

Ponas Šmitas loterijoje laimėjo milijoną zlotų. Laimingas skuba į darbą prašytis atleidžiamas.

Primamajame jį sustabdo sekretorė ir praneša, kad įmonė turi problemų ir priversta jį atleisti.

- Tačiau jūs čia dirbote daug metų, todėl direktorius skyrė jums 100 tūkstančių zlotų išeitinę.

Nušvitęs iš džiaugsmo ponas Šmitas eina namo ir mato prie jų katafalką.

- Kas atsitiko? - klausia.

- Labai užjaučiu, prieš valandą mirė žmona, - atsako katafalko vairuotojas.

Ponas Šitas šypsodamasis pakelia akis į dangų: - kokia diena, kokia diena!

Kodėl pavydime Švedijos pensininkams

Tadas GUDAITIS, Lietuvos investicinių ir pensijų fondų asociacijos vadovas. Įsisukant naujam rinkimų ciklui galima neklystant prognozuoti, kad daugiausiai diskusijų

sulauksiančiu objektu Lietuvoje ir vėl taps pensijų sistema. Ši nedžiuginanti priklausomybė tampa iššūkiu mažiausiai 1,4 mln. šalies gyventojų, kuriems belieka spėlio-

ti, ar ir vėl keliasdešimtą kartą gali būti keičiamos žaidimo taisyklės, dėl kurių buvo sukirsta rankomis.

Sutikime, kad pageidautume pensiją leisti bent jau kaip švedai, kurie kartu su Vokietija bei kitomis ilgą finansinės disciplinos istoriją turinčiomis šalimis mums yra tapę pavyzdžiu, į kurį norisi lygiuotis. Švedijoje vidutinė pensija triskart didesnė už mokamą vidutinę Lietuvoje. Kodėl?

Kaip ir Lietuvoje, Švedijoje pensijų sistema yra „daugiapakopė“. Pirmoji pakopa daugiausia remiasi einamojo fi-

nansavimo principu. Kitaip sakant, dirbančioji karta moka privalomas pensijų įmokas, kurios panaudojamos einamosioms pensijoms mokėti. Mes taip pat taikome modelį, kuris leidžia dirbančiųjų mokesčiais finansuoti pensijų mokėjimą.

Tokiu atveju, kuo daugiau dirbančiųjų (jų mažėja, nes visuomenė amžėja) arba kuo didesni mokesčiai (ar nudžiugtumėte?), tuo tvirtesnės galimybės padengti pensininkų poreikius. Deja, vien valstybės pastangų nepakanka nei Lietuvoje, nei Švedijoje, ir čia išryškėja esminis skirtumas.

Lietuvoje II pensijų pakopa sukurta kaip papildomo kaupimo sistema su valstybės paskata kaupiančiajam.

Priešingai, nei bandoma klaidinti, mūsų šalyje papildomas kaupimas pensijų fonduose nėra nei prievartinis, nei visuotinis, nei privalomas.

Žinoma, valstybė siekia savo tikslo ir finansinėmis paskatomis bando motyvuoti žmones geriau pasiruošti laikotarpiui, kuris pasižymi pajamų sumažėjimu, jų trūkumu, o neretu atveju – ir kritimu žemiau skurdo ribos. Tam yra kvietimai, priminimai, konsultantai, patarimai, aibė kritikos arba teigiamų įvertinimų žiniasklaidoje – susidaryti asmeninę nuomonę ir priimti sprendimą tikrai ne problema.

Šiuo metu II pensijų pakopoje dalyvauja beveik 1,4 mln., arba 80 proc. šalies dirbančiųjų. Jei ne 2008 metų pasaulinė finansų ir ekonomikos krizė, skaudžiai smogusi ir mūsų šalies finansams, šioje pakopoje dabar kauptume gerokai spartesniu tempu ir didesniais įmokų tarifais, bet yra kaip yra.

Tuo tarpu Švedija taiko profesinių arba darbdavio pensijų sistemą, kuriai priklauso apytiksliai 90 proc. šios šalies dirbančiųjų. Jei dirbate įmo-

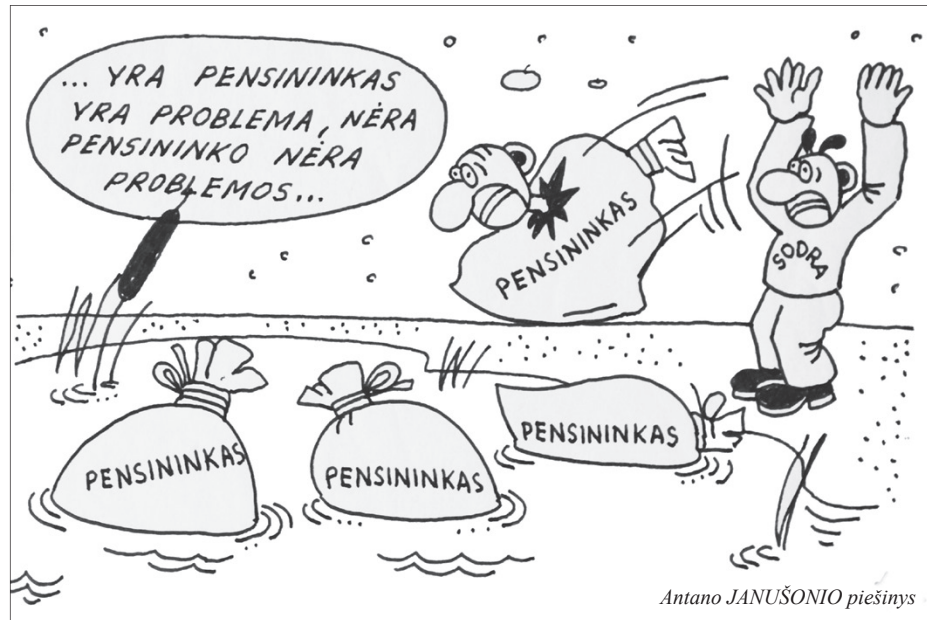
nėje, kurioje galioja kolektyvinė sutartis, esate į profesinę pensiją įtraukiami, ištarsiu šį „baisų“ žodį – automatiškai. Tais atvejais, kai kolektyvinė sutartis nėra sudaryta, paprastai galima dalyvauti profesiniuose pensijų fonduose pritaikant kitus sprendimus.

Profesiniai pensijų fondai Lietuvoje yra plati tema, verta atskiro dėmesio. Paminėsiu tik tiek, jog šiuo metu turime vos apie 1 tūkst. įmonių, kurios moka pensijų įmokas savo darbuotojų naudai.

Vis dėlto, tai nekeičia esmės, kad mums pavyzdžiu esančios šalys naudoja lygiai tą patį principą, kurį būtų galima pavadinti privačia iniciatyva, arba darbdavio ar asmens iniciatyva ne vieną dešimtmetį laikytis finansinės disciplinos bei tikslingai ruošti pensijai.

Vienas skaudžiausių ir sunkiausių nuginčijamų teiginių, kurie naudojami kaip naujas raktas į Lietuvos pensijų sistemos reformą ar santaupų išgryninimą, paprastai yra sunkiau besiverčiančių atskirų žmonių istorijos. Jie nori pensijai sukauptu turto padengti sveikatos išlaidas, kurios savo esme paprastai nėra momentinio ar baigtinio pobūdžio, susiremontuoti būstą, išvykti į kelionę. Tai rodo, kad gyventojai neturi santaupų netikėtoms išlaidoms, jų finansinės galimybės yra ribotos, o gyvenimo lygiui kilti turime dar daug erdvės. Ir, būkime sąžiningi, nei keletas, nei keliolika tūkstančių eurų, jeigu atsirastų galimybė juos išleisti čia ir dabar, niekaip nespėndžia iššūkių vėliau gyvenant pensijos režimu.

Didesnis pensijų stabilumas efektyviausiai padėtų pasiekti pagrindinį tikslą – užtikrinti apčiuopiamas papildomas pajamas senatvėje. Ir pasitraukimas ar atėjimas į kaupimą negali būti susietas su politikų norais. Tai turėtų būti kiekvieno žmogaus apsisprendimas, tik leiskime jam galvoti ir apsispręsti pačiam, suteikdami galimybę siekti kuo didesnės asmeninės finansinės nepriklausomybės.

Antano JANUŠONIO piešinys

Pensija truks... trejus metus

Robertas DARGIS. Stebint šurmulį, kai diskutuojama būti ar nebūti pensiniam amžiui nuo 72 m., reikia neužmiršti, kad Lietuvoje vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė išlieka viena trumpiausių tarp Europos Sąjungos šalių – 75,1 m., tad jeigu į pensiją išeisime 72 m., tai tiek jos ir teturėsime. Sveiko proto pragmatikas tokioje situacijoje turėtų kelti klausimą – o tai kam tą pensiją kaupti, jeigu džiaugsiuosi ja tik 3 metus...

Girdėjau nuomonių, kad dabar pagyvenę žmonės jau visai kitos kokybės senoliai – gali ilgai dirbti, yra kūrybingi ir aktyvūs. Tačiau sparčiai didėjantis sergamumas lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis, faktas, kad praėjusiais metais nuo kraujotakos sistemos ligų mirė beveik pusė visų išėjusių anapilin, verčia abejoti Lietuvos galimybėmis tapti ypatingo aktyvumo ir neįtikėtinų galių turinčių senolių šalimi.

Liūdniausia, kad apie tai, jog eina negrįžtamo išnykimo keliu, kalbėjau jau prieš gerus 15 metų. Kas kelerius metus tiek Lietuvos pramonininkų konfederacija, tiek Lietuvos nekilnojamojo turto asociacija (autorius vadovavo šioms organizacijoms – red. pastaba) užsakinėjo sociologinius ir demografinius tyrimus, skalambijome visais varpais.

Pavyzdžiui, 2019 m. skelbėme: „Bendras užimtųjų skaičius Lietuvoje 2019-2025 m. gali sumažėti apie 180 tūkst. Siekiant stabilizuoti darbo rinką ir užtikrinti valstybės funkcionavimo tvarumą būtinos priemonės, užtikrinančios darbo rinkos papildymą 160 tūkst. darbuotojų. Apie 70 proc. galime kompensuoti iš imigracijos – 112 tūkst. per 6 metus, iš kurių apie 60 tūkst. trečiųjų šalių sudarytų imigrantai ir apie 52 tūkst. reemigrantai Lietuvos piliečiai“.

O Seimo darbo grupė darbo rinkos problemoms spręsti pernai informavo: „Jeigu Lietuvos demografinė padėtis išliks tokia pati, prognozuojama, kad 2030 m. darbingo amžiaus gyventojų

Lietuvoje bus 14 proc. mažiau, o 2050 m. jau 34 proc. mažiau negu yra dabar. Tai reiškia, kad 2050 m. vieno pensinio amžiaus žmogaus išlaikymo našta kris ant maždaug 1,8 dirbančių šalių gyventojų, atskleidžia Eurostato duomenys. Vienas iš šios grupės siūlymų yra lengvinti migracijos procedūras ir pagaliau apsispręsti dėl kryptingos migracijos politikos“.

Kokia reakcija į darbo grupės siūlymą? Tokia pat kaip ir prieš 10 metų – ištraukiama sena klišė, esą pataikaujama darbdaviams, kurie nori išvežti daugiau pigios darbo jėgos. Artėjant rinkimams, vėl prisimenama ta pati mantra – skatinkime gimstamumą. Bet pamirštama pridurti, kad mes jau pasiekėme ribą, kai mūsų tauta, turėdama kad ir pačias neįtikinamiausias ir nerealiausias skatinimo sistemas, pati demografinių problemų neišspręs. Tereikia pasižiūrėti mūsų gyventojų statistiką ir pamatysime, kad skaičius moterų, kurios gali gimdyti (dar nekeliamame klausimo – ar nori) yra už tos ribos, kai gimstamumas nepadės išspręsti visų problemų.

Jau aišku, kad darbuotojų trūkumas tik didės, sensta visa Europa, o Europos Sąjunga vis aršiau konkuruoja dėl trūkstatų įvairios kvalifikacijos talentų. Štai Vokietijos vyriausybė sutiko sušvelninti imigracijos įstatymus, kad į šalies darbo rinką pritrauktų kvalifikuotų darbuotojų. Siekiama įdiegti Kanados pavyzdžio taškų sistemą, pagal kurią būtų galima įvežti darbuotojus, mokančius vokiečių kalbą arba turinčius atitinkamą įgūdžių.

Vokietijos ekonomika yra didžiausia Europoje, tačiau ekspertai teigia, kad per metus jai reikia papildomai 400 000 darbuotojų imigrantų. Užsieniečių kvalifikacijų pripažinimo procesas būtų supaprastintas, o nekvalifikuotiems darbuotojams leista atvykti į tam tikrus sektorius. Kancleris Olafas Scholzas teigė, kad vietoj aštuonerių metų

laukimo žmonės kai kuriais atvejais galės tapti piliečiais jau po trejų metų. Vyriausybė taip pat planuoja pakeisti Konstituciją, kad būtų leidžiama dviguba pilietybė, kuri Vokietijoje iš esmės yra uždrausta.

Mes kalbame apie mūsų migrantų vaikų sugrąžinimą – bet neužtenka tik lietuviškų mokyklėlių, vajų socialiniuose tinkluose – mes neturime išlyginamųjų klasių vaikams, įsidarbinimo sistemos sutuoktiniams ir kitų dalykų.

Lietuvoje iki šiol nėra vienos institucijos, atsakingos už formavimą migracijos politikos. Ji nėra tik kvotos, darbo vizos ir panašūs dalykai. Tai yra įrankis spręsti demografijos, specialistų pritraukimo, mūsų ekonominės gyvasties ir ateities klausimus.

Senstanti visuomenė ir nuolatinis darbo jėgos stygius yra ne tik tikslinė socialinė ir ekonominė bomba, tai yra grėsmė nacionaliniam saugumui. Mat nuolat trūkstant darbo jėgos rutiniams darbams atlikti, juos dirba žmonės, kurių kompetencija leistų dirbti aukštesnės pridėtinės vertės darbus ir gauti didesnę atlygį. Tuštėjantys universitetai, mažėjantis jaunų žmonių skaičius artimiausiu laiku taps viena priežasčių, kodėl lėtės perėjimas prie aukštesnės pridėtinės vertės produktų kūrimo.

Bet ar visa problema yra tik toliaregiškos demografijos ir migracijos politikos nebuvimas? O gal kaltas amžinas mūsų nepasitikėjimas kita kalba kalbančiais, išpažįstančiais kitą tikėjimą, atėjusiais iš kitokios kultūros. Deja, dar gyvename labai homofobiškoje bendruomenėje (mūsų šalyje anksčiau atliktos apklausos parodė, kad lietuviai kaimynystėje nenori matyti ne tik romų, bet ir čekėnų, juodaodžių, žydų, turkų, kinų), kurioje, kai patogiu, prisdengiame savo krikščioniškos kultūros ir tikėjimo skeptru, nors daugelis jau seniai pamiršome tiek mūsų religijos mokymą, tiek kelią į bažnyčią.

REIKALINGI

STATYBOS RITMAS

PLATAUS PROFILIO STATYBININKAI

Atlyginimas nuo 1 100 eurų atskaičius mokesčius.

Kreiptis:
Gamyklų g. 3,
Marijampolė
tel. 8 652 50618;
8 343 71450.

Kiek mūsų tikėjimui svarbi giesmė

Vilius SIKORSKAS, kunigas, teologijos mokslų daktaras, Kauno sakralinės muzikos mokyklos direktorius. Bažnyčios oficialiame mokyme pagal svarbą, liaudiškas-tautinis giedojimas eina po grigališkojo ir polifoninio giedojimo: „Tebūnie sumaniai puoselėjamas liaudiškasis religinis giedojimas, kad per pamaldas bei apeigas ir per pačius liturginius veiksmus, laikantis rubrikų nuostatų ir nurodymų, galėtų skambėti tikinčiųjų balsai“ (Liturginė Konstitucija, 118).

Jogaila išvertė poterius

Pasak kai kurių mokslininkų, krikščioniškosios giesmės Lietuvoje atsirado XI a. pradžioje. Per pirmąją šv. Brunono vienuolių vadovaujamą misiją turėjo skambėti Mišių, Valandų liturgijos giedojimai. Giesmių būta ir per karaliaus Mindaugo krikštą (1251) bei karūnaciją (1253). Įvedus Lietuvoje krikščionybę, pamažu atsirado krikščioniška giesmė, susipažinta su krikščioniškomis apeigomis. Bažnyčia uoliai rūpinosi, kad dvasininkai su papapijiečiais galėtų susikalbėti vietine kalba.

Anot XV a. šaltinių, „pats valdovas Jogaila išvertė į lietuvių kalbą poterius“. Vienuoliai sakė pamokslus, teikė sakramentus, o prie parapinių bažnyčių buvo steigiamos mokyklos. Nuo vėlyvųjų viduramžių Lietuvoje jau galima kalbėti ir apie giesmynų atsiradimą.

Dar iki M. Mažvydo knygos

Iš epizodinių nuorodų aišku, kad iki pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo „Katekizmo“ (1547) atsiradimo Lietuvoje jau buvo giedamos krikščioniškosios giesmės lietuvių kalba. M. Mažvydo „Katekizme“ išspausdinta 11 giesmių, nurodoma, kad be

naujai išverstų ir paruoštų giesmių į šį leidinį įdėta ir žinomos pareduotos tiek protestantų, tiek ir katalikų giesmės, bažnytinės poezijos pavyzdžiai. Šiandien labai gerai žinomos giesmės: „O, Dvasia, Viešpatie, nuženk“ (himnas Šv. Dvasiai), „Atskamba balsas iš aukštai“ (adventinis himnas), „Kūno paslaptį šlovingą“ (eucharistinis himnas), „Tave, Dieve, garbinam“ (himnas) ir kitos.

Lietuvių kalba atskirų katalikiškų giesmynų XVI a. nebuvo išleista. 1613 m. Vilniuje išspausdintas pirmasis katalikų giesmynas lenkų kalba.

Pirmas lietuviškas katalikiškas giesmynas

1646 m. jėzuitas Saliamonas Mozerka Slavočinskis, globojamas Žemaičių vyskupo Jurgio Tiškevičiaus (†1656), išleido pirmąjį lietuvišką katalikiškąjį giesmyną „Giesmės tikėjimui katolickam priderančios“. Giesmyną sudarė 147 giesmės ir 48 psalmės, žinomiausios: viduramžių sekvencija „Rūščių diena“, giesmė apie atgailautoją šv. Mariją Magdalię, Kalėdų giesmė „Sveikas Jėzau, gimusis“, himnas Šventajai Dvasiai „O, Dvasia Viešpatie, nuženk“, Sekminių sekvencija „Dvasia, Viešpatie, at-eik“, himnas, skirtas Švč. Mergelei Marijai „Sveika, Jūrų Žvaigždė“, šlovinimo, padėkos himnas „Tave, Dieve, garbinam“ ir kitos.

S. M. Slavočinskio giesmynas padėjo lietuviškosios katalikiškosios himnodijos pagrindus. Išverstas giesmes pradėta giedoti, jomis grįsti vėlesni giesmynai. Išlėto patekdama į vietinę kultūrą, priimdama lietuviškas religines giesmes, krikščionybė Lietuvoje atliko šviečiamąjį, katechetinį vaidmenį. Kartu, tęsdama visuotines bažnytinės muzikos tradicijas, ji

perėmė ne tik vietinę kalbą, bet ir kultūrinę raišką Dievui garbinti ir giedantiems bei klausantiems pašventinti.

XVIII a. pabaigos katalikiškosios giesmės buvo spausdinamos ir maldaknygėse bei įvairiuose religinio pobūdžio leidiniuose. Dauguma giesmių buvo paimta iš ankstesnių giesmynų ir kitokių leidinių, dalis jų – naujos.

Paskutinė laida – Marijampolėje

XIX a. pradžioje Vilniaus katedros vikaras kun. Vincentas Valmikas redagavo ir išleido P. Šrubauskio giesmyną nauju pavadinimu „Giesmės šventos“, vėliau dar kartą pervadino „Kantičkos žemaitiškos“. Nuo 1860 m. giesmyno rengimu ir leidimu rūpinosi vyskupas Motiejus Valančius. 1898 m. vyskupas A. Baranauskas išvertė gavėnės „Graudžius verksmus“, Velykų giesmę „Linksmą dieną mums prašvito“, Kalėdų giesmę „Sveikas, gimęs Viešpatie“.

Su kantičkų giesmynu pasibaigė liaudiškųjų giesmių leidyba, paskutinė laida pasirodė 1930 m. Marijampolėje. Vėlesni giesmynai, leisti XX a., daugiausia buvo skirti naujoms profesionalioms giesmėms. Verstos ir redaguotos jos tapo lietuvišku liaudies giedojimo pagrindu. „Kantičkos“ iki XX a. pabaigos buvo giesmių poetinis šaltinis. Kaimo giedotojų grupės jas iki šiol gieda.

Gimtosios kalbos svarba

Giesmės įtaką paprastam žmogui ir jo tikėjimui puikiai atspindi Lietuvos jėzuitų kongregacijos raštas jėzuitų generolui Klaudivijui Akvavivai: „Dėl to, kad mūsų bažnyčiose negiedama, krenta liaudies pamaldumas; daugelį žmonių kitos bažnyčios ne kuo kitu

M. Mažvydo „Katekizme“ išspausdinta 11 giesmių

pavilioja, o tik giedojimu. Iš mūsų mokyklų išeina klebonai ir kiti kunigai, visiškai neišmokyti giedoti, o tuo tarpu schizmatikai ir eretikai kartais vien tik giedojimu pavilioja tamsią liaudį į savo maldyklas. Dėl to kongregacija nutarė prašyti gerbiamą mūsų tėvą leisti, kad kolegijos, pasinaudamos savo lėšomis [...], paskirtų kokią nors jaunuoliui studentui vidutinio dydžio atlyginimą, kad jis laisvu po studijų laiku mokytų muzikos vaikus, iš kurių paskui išeitų gerai moką giedoti dvasininkai, ir tasai giedojimas, keldamas pamaldumą, trauktų žmones į mūsų bažnyčias.“

Liaudiškos giesmės kuriamos vietinėmis kalbomis. Gimtosios kalbos svarba tai nauja gairė Bažnyčios istorijoje XX a. viduryje ir ypač antrojoje pusėje. Liaudiškasis giedojimas, skambėjęs per tikinčiųjų maldas ir šventas praktikas, gali būti pritaikytas ir oficialiose liturginėse apeigose, tokiose kaip Mišios ar sakramentų šventimas, Santuoka. Šiandien esame raginami uoliai rūpintis liaudiškuoju giedojimu. Jis gali padėti tikintiesiems vieningai ne tik išpažinti ir šlovininti Kūrėją, bet ir per tai pašventinti save.

Neužgožti bendruomenės

Šalia liaudiško giedojimo Bažnyčios mokymas skatina ir naujų giesmių kūrybą: „Krikščioniškąją dvasia gyveną kompozitoriai tesijaučia esą pašaukti plėtoti bažnytinę muziką [...]. Tekuria jie tikros bažnytinės muzikos savybėmis pasižyminčias melodijas, tinkančias ne tik dideliems, bet ir mažiems chorams, skatinančias viso tikinčiųjų sambūrio veiklų dalyvavimą“. Bažnyčios aiškus rūpestis yra neužgožti bendruomenės ir jos liaudiškojo giedojimo.

Lietuva nėra misijų kraštas, bet lietuvis, kaip ir bet kurio kito krašto žmogus, jaučiasi laisvai ir patogiai, kai liturgijoje naudojama sava kalba ir kultūra. Jau 1928 m. kun. J. Būčys viename straipsnių vaizdžiai rašė: „Kaip užsienių augalai tinka auginimui dažnai tik kambariuose ir daržininkų oranžerijose, taip ir taisyklingai harmonizuotos giesmės ir dainos tinka tik šventėms ir parodoms, bet ne kasdieniniam mūsų liaudies gyvenimui. Taigi atgaivinkime mūsų liaudies giesmę ir neduokime jai išnykti“.

Abiejų tautų Madagaskaro respublika

Arūnas KAPSEVIČIUS. Po 7-8 amžiuose vykusio Didžiojo tautų kraustymosi būsimeji lenkai ir lietuviai įsikūrė šalia. Dar po 600 metų atsirado bendra istorinė teritorija, kurią, beje, valdė lietuviai Jogaila ir Vytautas. Vėliau pradėjo formotis tautinės valstybės, lenkai ir lietuviai savąsias įkūrė po I Pasaulinio karo.

Bėda ta, kad buvo teritorijų, kurias savinasi vieni ir kiti, dėl to pyktasi. Santykiai išliko įtempti iki pat „vaduotojų“ iš Sovietijos atėjimo prasidėjus II Pasauliniam karui.

Bežvanginant ginklais, svaidantis kaltinimais atsirado ir keistų idėjų, kaip išspręsti tarp Lietuvos ir Lenkijos tarpukaryje susidariusią situaciją. Viena jų kilo lietuvių visuomenės veikėjui geografui Kaziuvi Pakštui. Jis pasiūlė perkelti Lietuvą į kitą vietą.

K. Pakštas nebuvo keistuolis svajotojas, jis baigė JAV Fordhamo universitetą, dirbo Amerikos lietuviškų laikraščių redaktoriumi, Vytauto Didžiojo universitete Kaune dėstė geografiją, tapo profesoriumi, įkūrė Lietuvos geografų draugiją. 1939 m. išvykęs iš Lietuvos dėstė Kalifornijos universitete, po to dirbo JAV Kongreso bibliotekoje Vašingtone.

Jis taip pat buvo geopolitinės geografijos vienas pradininkų, todėl ir siūlė kurti atsarginę Lietuvą dėl mūsų šalį supančių valstybių keliamos grėsmės. Mintis perkelti valstybę kitur, pripažinkime, skamba beprotiškai, bet K. Pakštas ir nesūlė iškelti visą Lietuvą į Afriką ar kur kitur. Jis puoselėjo idėją atokiame krašte valstybės lėšomis steigti lietuvių koloniją ir ją po truputį užauginti.

Tuo metu lietuviai sparčiai emigrovo į Šiaurės bei Pietų Ameriką, tačiau profesorius tikėjosi ir norėjo kryptingos emigracijos, kad lietuviai susitelktų vienoje vietoje ir nenuautėtų.

Geografo palikimą tyrinėjančių istorikų nuomone, Madagaskaras nebuvo pagrindinė jo numatytos kolonijos vieta, šis stereotipas įtvirtino rašytojas Marius Ivaškevičius, pagal kurio pjesę pastatytas spektaklis „Madagaskaras“. K. Pakštas buvo linkęs įkurdinti lietuvius Angoloje, kurioje pats lankėsi.

Kaip bebūtų, siekta „pabėgti“ nuo lenkų. Tik štai sumanymu iškraustyti lenkus kuo toliau nuo grėsmės keliančios fašistinės Vokietijos buvo užsikrėtęs Lenkijos armijos majoras Mečislovas Lepeckis. Jis net nuvyko į Madagaskarą apsidai-

ryti, kas ir kur, bei pradėjo derybas su Prancūzijos vyriausybe, kad ši parduotų laisvąją koloniją Madagaskarą lenkams! M. Lepeckis visgi pasirinko kitą tautos perkraustymo variantą – į Argentiną. Tiesa, ir šis liko neįgyvendintas.

Buvo dar viena idėja – į Madagaskarą iškeldinti žydus. To siekė nacistinė Vokietija, o Lenkijos vyriausybė pritarė.

Susiklosčius aplinkybėms Madagaskare galėjo atsikurti Abiejų Tautų respublika (Lenkijos karalystė ir Lietuvos Didžioji kunigaikštystė) su visomis vyraujančiomis tautomis: lietuviais, lenkais ir žydais...

Įdomu, kad K. Pakštas, siūlydamas kurti lietuvių koloniją, įsivaizdavo, kad pradžioje užteks 25 šeimų, kurios per dvidešimt penkerius metus išaugs iki 60 tūkstančių gyventojų. Majoras M. Lepeckis „naujoje“ Lenkijoje norėjo įkurdinti šešis tūkstančius šeimų (didesnė tauta, didesnės ambicijos).

Beje, lenkų režisierė Gošia Dembska neseniai pastatė spektaklį „Madagaskaras“, kuriame, tiesa, kalbama ne apie lenkų emigraciją į šią egzotišką šalį, o žydus – jie turėjo būti perkelti pagal to pačio M. Lepeckio planą.

UAB „Idea Prima“. Automobiliais prekiaujančios bendrovės „Moller Auto“ servisu ekspertai nurodo, kad yra penkios automobilio techninės priežiūros sritys, kurioms automobilių savininkai turi skirti dėmesį nuolat.

Variklio tepalai skirti tam, kad variklis atvėstų, sumažėtų trintis tarp dalių ir jos efektyviai funkcionuotų jam neperkaištant, pateptos dalys ne taip greitai susidėvėtų. Pasak ekspertų, nėra konkretaus laikotarpio arba nuvažiuotų kilometrų skaičiaus, po kurio būtų privaloma keisti tepalus – tai priklauso nuo automobilio modelio, tepalų rūšies ir kitų veiksnių. Gamintojai nurodo, kad juos privaloma keisti nuvažiavus ne daugiau kaip 30 tūkst. kilometrų, bet ne rečiau kaip kartą per du metus.

Stabdžius būtina tikrinti ne rečiau kaip du kartus per metus, pavyzdžiui, atliekant techninę priežiūrą žiemos pradžioje, kai reikia pasiruošti šaltiems orams, tamsiam laikotarpiui, apledėjimui ir kitoms blogoms sezoninėms vairavimo sąlygoms.

Stabdžių sistema užtikrina saugumą kelyje, todėl ją reikė-

tų patikrinti pasiekus tam tikrą ridą, net jei atrodo, kad ji veikia puikiai. O priekinių stabdžių diskų būklę reikėtų tikrinti nuolat.

Rinkdamiesi aušinimo skystį, vairuotojai dažnai pamiršta, kad jis turi visiškai atitikti automobilio gamintojo nurodymus. Jeigu į variklį pilamas netinkamas aušinimo skystis, pasekmės gali būti pastebimos ne iš karto, tačiau laikui bėgant gali prasidėti aušinimo sistemos korozija: sugadintas vandens siurblys, užsikimšti radiatorius.

Automobilių žibintai turi puikiai veikti visais metų laikais ir bet kurio paros metu. Šiandien daugumoje naujų automobilių yra indikatorius, kuris signalizuoja, kad perdegė viena iš automobilio lempučių, tačiau sunkiau reguliuoti žibintų aukštį, tai reikėtų patikėti specialistams.

Kondicionavimo ir ventiliacijos sistema turi būtų valoma dezinfekantu du kartus per metus – tai būtina, kadangi dėl temperatūros pokyčių ir oro drėgmės sistemoje atsiranda įvairių bakterijų ir mikroorganizmų. Jie ne tik skleidžia nemalonų kvapą, bet ir gali sukelti alerginę reakciją.

Techninės priežiūra ištisus metus

CSSS
SENUKAI

ĮRANKIŲ NUOMA

Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau,
sekmadienio mokestis neskaičiuojamas

☎ 8 650 32 667

📍 Stoties g. 47, Marijampolė

ŠILTNAMIAI. Parduodu įvairaus dydžio šiltnamius. Nemokamas pristatymas. Suteikiu garantiją. Tel. 8-661 51614.

PARDUODA

Parduodu naują klausos aparatą (60 Eur) ir impulso prietaisus varikozei ir sąnariams gydyti (25 Eur). Tel. 8-646 04605.

PASLAUGOS

Kaminų valymas. Tel. 8-62199958.

Stogų, fasadų, trinkelų-plovimas, atnaujinimas, dažymas. Tel. 8-631 91211.

Skardiname, dengiame stogus. Atliekame ventiliuojamo fasado įrengimo darbus, apdailą. Tel. 8-621 99958.

REIKALINGA

UAB „FurnMaster“ siūlo darbą **MECHANIKUI (siuvimo mašinų)**

Reikalinga turėti siuvimo mašinų priežiūros, derinimo, taisymo patirties.

Darbo užmokestis 1 200-1 500 EUR (neatskaičius mokesčių).

Susidomėjote? Kreipkitės tel. 8-683 60184 arba el. paštu jka@furnmaster.lt.

Parduoda kietąjį kurą

Kietoji anglis (D markės, frakcijos 0-300, Kazachstanas), pridedamas sertifikatas, kaina 350 eur.

Frakcija 20-80 mm kaina 395 eur.

Frakcija 50-70 mm kaina 420 eur.

Anglis supakuota 1 tonos dideliame maiše, gali būti parduodama urmu. Minimalus kiekis 1 tona.

Ažuolo medienos granulės, supakuotos į 15 kg pakuotes. Maišeliuose. Kaina 495 eur.

Marijampolės sav., Svetlicos km., Tauro g. 16. Tel. +370 652 82002.

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Perkame mišką, žemę visoje Lietuvoje. UAB Agroland. Tel. 8-683 33955.

Perku sodybą su žeme, gali būti miške ar vaizdingoje vietoje prie ežero ar upės, pa-

geidautina vienkiemis, su daugiau žemės. Siūlyti tel. 8-611 01110.

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

Perku garažą Marijampolėje. Tel. 8-616 34467.

Apie pupas ir jų virtinukus

UAB „Integrity PR“. Pupelės tinka daugybei sočių patiekalų, nes, gardintos įvairiais prieskoniais ar žolelėmis, atsiskleidžia vis kitaip.

„Pupinukai kažkam galbūt primins vaikystę, o jų neragavę galės nauju patiekalu praturtinti šeimos racioną“, – pastebi „Rimi“ kulinarijos technologė Lina Barčaitė.

Žemaitiški pupinukai

Reikia: 300 g pupelių; 200 g kvietinių miltų; 100 g vandens; kiaušinio; mėgstamų prieskonių, druskos.

Gaminimas: išmirkytas ir išvirtas pupelės suberkite į maisto smulkintuvą, įpilkite vandens ir susmulkinkite iki vientisos masės; pupelių masę įmuškite kiaušinį, įberkite druskos ir mėgstamų prieskonių, gerai išmaišykite; suberkite miltus ir suminkykite tešlą. Ant stalo paberkite saują miltų, tešlos gumulą paridenkite, kad jis pasidengtų miltais, padalinkite jį į dvi ar tris dalis, iš kiekvienos suformuokite ritinį, kurį supjaustykite gabaliukais; sudėkite pupinukus į verdantį pasūdytą vandenį, pavirkite 3-7 minutes, priklausomai nuo virtinukų dydžio ir storio; patiekite su mėgstamu padažu. Tiks valgyti ir su jogurtu, kąštinu ar keptomis, virtomis daržovėmis.

Kryžiažodis

Sudarė Danutė Šulcaitė

Popieriaus atliekos	Vienintelė riešapelė-kė žuvis	Sekli jūros įlanka ar užtėkis	Iriant atplukdyti	Mokslininkai nagrinėja	Dunojaus d. intakas, tekantis per Insbruką	F. buvome karaliai* TV serialas Marpl*	Stipri degtinė iš grūdų spirito	Mažoji dalis
↓	Po apačia segamas sijonas	↓	6	↓	↓	↓	↓	↓
↖							Kauno medicinos universitetas	Molio kalnas
	Aktorius Ričardas ... Amūro d. intakas			3		Ryt poryt, ... dienom	Jautukas nusišypsojimai žymėti	5
↖	8				Kraujo tekamas indas	... atšipusį peilį (aštrina)		
	Nekilnojamojo turto agentūra „Ereliai“ poezijoje				Etiopijoje, Eritrėjoje gyvenanti tauta	Iracionalius skaičius	7	
↖				Vaistas nuo skausmo			Godžiai valgo (šnek.)	... sveiki ir blizgantys plaukai
						2	Kompiuterio klavišas	
					Prietaisus skysčiams valyti, koštuvus			
							4	
					Instrumentinis kūrnys, mažas rondo	Tarptautinių pervežimų kodas		
Civiliška tuokėsi								1

1 2 3 4 5 6 7 8

SR

STATYBOS RITMAS
Gamyklų g. 3, Marijampolė
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

**KASAME KŪDRAS
ILGASTRĖLIU EKSĖAVATORIUMI**

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:
Tel. (8-343) 70482

www.sr.lt

Kryžiažodžio atsakymus **SIŪSKITE** trumposiomis SMS žinutėmis

8-605 99998

SMS žinutėje rašykite **atsakymą ir vardą, pavardę.**

Atsakymus siųskite iki vasario d. 19 val. Laimėtojas bus paskelbtas kitame laikraščio numeryje

Kryžiažodžio (Nr. 2) atsakymas: **KOMEDIJA**

Vertikaliai: *Autopilotas. Neriasi. Anam. Vilionė. Tona. Donskis. Kitoj. Luka. Ruslana. Ara. Nak. Samara. Ulisas. Karan. Kosėsi.*
Horizontaliai: *Novatorius. Linksnis. Opiai. Ailas. Anoį. Takas. San. Don. Laimėtojas. Ako. Islamas. Kurarė. Ikaras. Netiesa. Ani.*

Knugą „Nykstantys mikrobai“ laimėjo EDVINAS MEŠKUOTIS.

Prizą atsiimti redakcijoje, Kauno g. 15 (II a., 6 kab.),
prieš tai susitarus tel. 8-605 99998.